

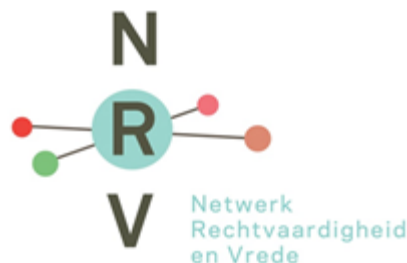

Investeren in het klimaat
Is jouw investeringsplan ook een klimaatplan?

9 kerkelijke solidariteitsorganisaties, 1 netwerk

Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede

Ecokerk kort

- Sinds 2005, in opdracht van de bisschoppen
- In het ruime kerkveld (bisdommen, parochies, middenveld, lidorganisaties, congregaties...)
- Ecospiritualiteit
 - De link tussen ecologie en christelijke spiritualiteit
 - Laudato Si' is de referentie
- Ecopraktijk: wat kunnen we doen?
- Maatschappelijk debat en politieke actie

Ecokerk in 2016-2017

De oproep van Paus Franciscus in Laudato Si' tot een dringende ecologische bekering, en het Akkoord van Parijs dagen iedereen uit om daadwerkelijk een andere levensstijl en een ecologisch burgerschap te ontwikkelen.

KLIMAATNETWERK.BE
ELKE GROEP EEN KLIMAATPLAN

Oikocredit kort

- een internationale **oecumenische organisatie**
- Biedt kansen om je financiële reserve ethisch te beleggen in **coöperatieve aandelen**
- investeert in **economisch en sociaal rendabele projecten** van kansarme groepen in het Zuiden
- Tegen 2020 wil Oikocredit minstens 200 miljoen euro investeren in **hernieuwbare energieprojecten in het Zuiden**
- Oikocredit is ook **partner in Klimaatnetwerk.be.**

Twee startpunten: Laudato Si' Het Akkoord van Parijs

wkd Wereldkerkdocumenten 35

GEPREZEN ZIJT GIJ! LAUDATO SI'

Encycliek van Paus Franciscus

Over de zorg voor het
gemeenschappelijk
huis

OIKO
CREDIT
investeren in mensen

Laudato Si': integrale ecologie

- Vraagstukken, verbonden met ecologie, gerechtigheid en vrede vormen één geheel. Een 'integrale ecologie' is de sleutel om ze aan te pakken
- Oproep om een ecologisch burgerschap te creëren
- Duurzame attitudes in het dagdagelijkse leven hebben een groot belang
- Bekering tot een ecologisch verantwoorde levensstijl
- Ecologie is geen optie, maar behoort wezenlijk tot het christen zijn.

Laudato Si': integrale ecologie

49. *We kunnen vandaag echter niet ontkennen dat een echte ecologische aanpak steeds evolueert naar een sociale aanpak **waarbij gerechtigheid deel moet uitmaken van het debat over milieu, om zowel de schreeuw van de aarde als die van de arme te horen.***

185. *Bij elk initiatief moet men vragen stellen als:
Waarom? Waardoor? Waar?
Wanneer? Hoe? Voor wie?
Wat zijn de risico's? Aan welke prijs? Wie betaalt de kosten?*

Laudato Si': integrale ecologie

165. We beseffen dat de technologie die functioneert op basis van zwaar vervuulende fossiele brandstoffen – vooral steenkool, maar ook petroleum en in mindere mate gas – *in toenemende mate en zonder uitstel moet vervangen worden.*

26. Het is daarom absoluut noodzakelijk om *politieke maatregelen te treffen* om de komende jaren de uitstoot van koolstofdioxide en andere vervuulende gassen drastisch te beperken, door bijvoorbeeld het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen en *hernieuwbare energiebronnen te ontwikkelen.*

Laudato Si': integrale ecologie

172. De arme landen ... moeten inderdaad ook minder vervuilende energie produceren, maar daartoe moeten ze *kunnen rekenen op de hulp van de landen die fel gegroeid zijn ten koste van de huidige vervuiling van de planeet.*

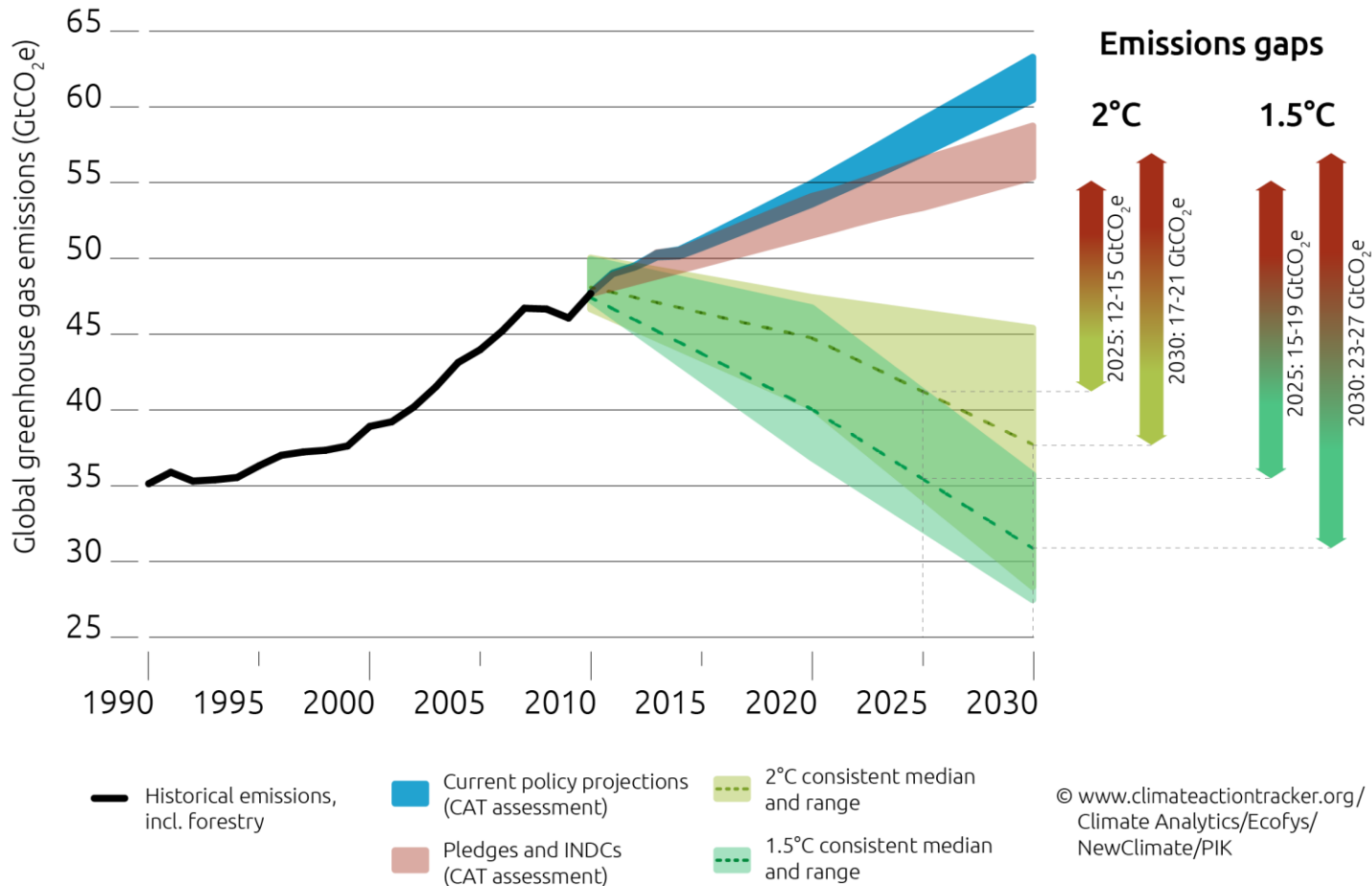

Akkoord Parijs: langetermijndoel

- Maximale gemiddelde temperatuurstijging: “flink onder de 2°C, met inspanningen om 1,5 °C als streefdoel te bereiken”
- Een piek bereiken in uitstoot: zo snel mogelijk (geen datum), en sneller in rijke landen dan in ontwikkelingslanden
- Neutraliteit bereiken tegen de tweede helft van de eeuw (uitstoot en opname van CO₂ door planten is in evenwicht)
 - Gevolg: uitfaseren fossiele brandstoffen en ontwikkeling hernieuwbare energie.
- Samenhang met de Duurzame Ontwikkelingsdoelen: het akkoord wordt afgesloten “in de context van duurzame ontwikkeling en de strijd tegen armoede”

Huidige beloften volstaan niet

Huidige beloften **volstaan niet**

“Het Akkoord van Parijs vraagt ons om de gemiddelde temperatuurstijging te beperken tot 1,5°C. Dat is exponentieel veel moeilijker dan de 2°C en zal een nog sterkere wil tot verandering vragen. Zijn we klaar voor die taak?”

Dit is de verantwoordelijkheid van elk van ons. Paus Franciscus zegt dat het aan de burgers is om erop aan te dringen dat deze engagementen worden nagekomen, en om te pleiten voor ambitieuzere doelstellingen.

Als een voorbeeld van Laudato Si’, suggereert hij dat sociale druk –inclusief het boycotten van sommige producten- ondernemingen kan dwingen rekening te houden met hun ecologische voetafdruk en hun productiepatronen.

Het is dezelfde logica die de **divestmentbeweging** rond fossiele brandstoffen bezielt.”

Kardinaal Peter Turkson, 1 September 2016
Wereldgebedsdag Zorg voor de Schepping

Desinvesteren

Investeer niet langer in fossiele brandstoffen.
Ze hebben geen toekomst meer.

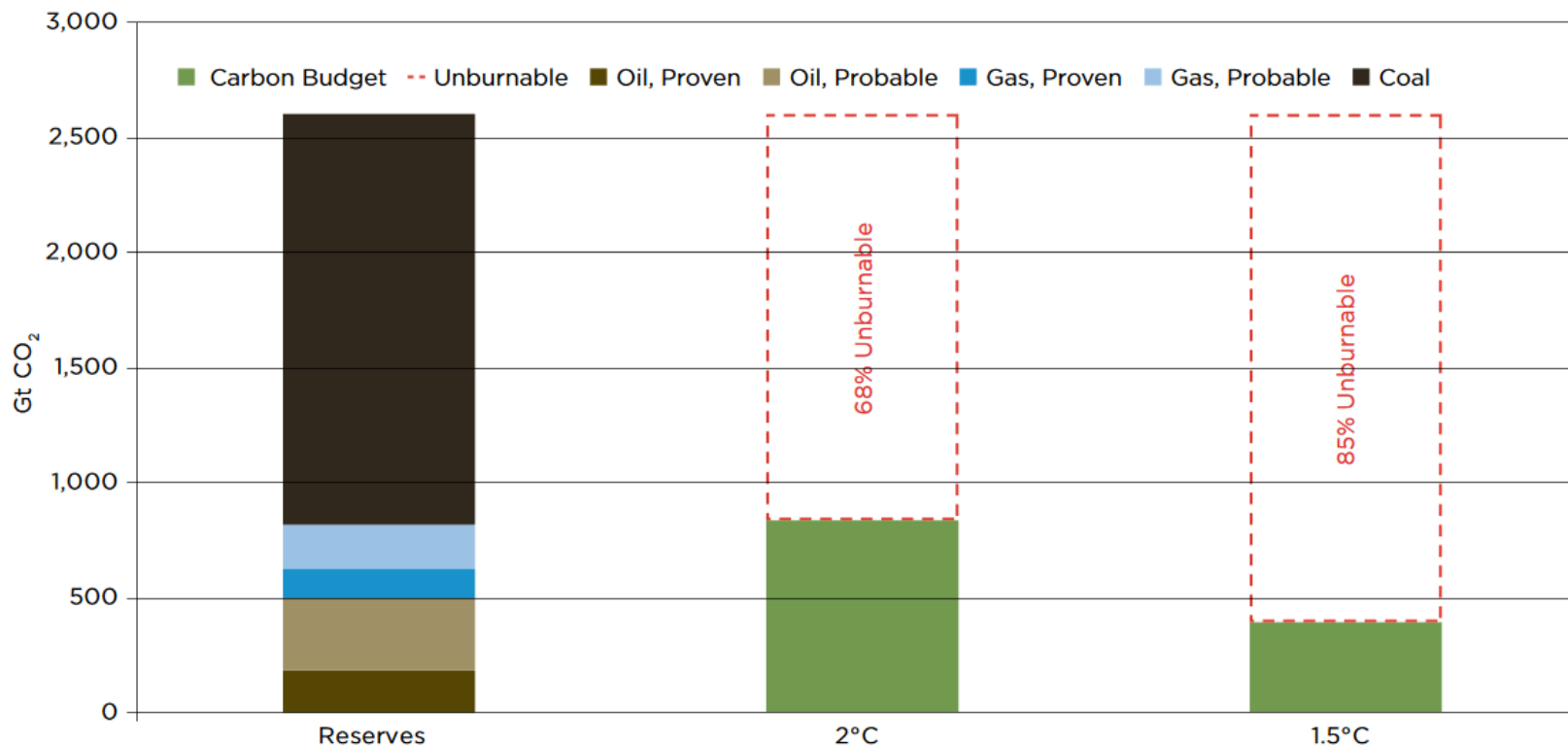
'divestment' of desinvesteren

- Het omgekeerde van 'investeren'.
- Je geld weghalen uit fondsen, aandelen of obligaties, vanuit **ethische** en/of **financiële** overwegingen.
- De groeiende internationale divestment-beweging ijvert voor:
 - het terugtrekken van investeringen uit fossiele brandstoffen
 - het geld te herinvesteren in een rechtvaardige transitie naar een koolstofarme samenleving.

Niet te verbranden reserves

Figure 2: Global Fossil Fuel Reserves Compared to Carbon Budgets for Likely Chance of 2°C and Medium Chance of 1.5°C^{2B}

Sources: Rystad Energy, World Energy Council, IPCC

Riskante koolstofbubbel

Het aanhouden van aandelen in de fossiele sector, is in toenemende mate een onverantwoord financieel risico.

"Het rapport Unburnable Carbon 2013: Wasted Capital and Stranded Assets waarschuwt voor **duizenden 'stranded assets'**, waardepapieren die in rook zullen opgaan en een nieuwe bankencrisis kunnen veroorzaken. Volgens de onderzoekers kan het bedrag van zo'n carbon bubble oplopen tot 6000 miljard dollar in het volgende decennium. "

(Alma Dewalsche in 'Het klimaat verandert ook mij')

Tussen het begin van de daling van de olieprijs en januari 2016 ging 400 miljard dollar aan nieuwe olie- en gasprojecten in rook op.

(divestmentonderzoek Klimaatcoalitie)

Riskante koolstofbubbel

Het aanhouden van aandelen in de fossiele sector, is in toenemende mate een onverantwoord financieel risico.

2014 Rockefeller Brothers Fund desinvesteert

2016: EU pensioenrichtlijn: pensioenfondsen moeten risico's van klimaat en CO₂-intensieve beleggingen zoals in kolen-, olie- of gas in kaart brengen.
(3300 miljard euro in beheer)

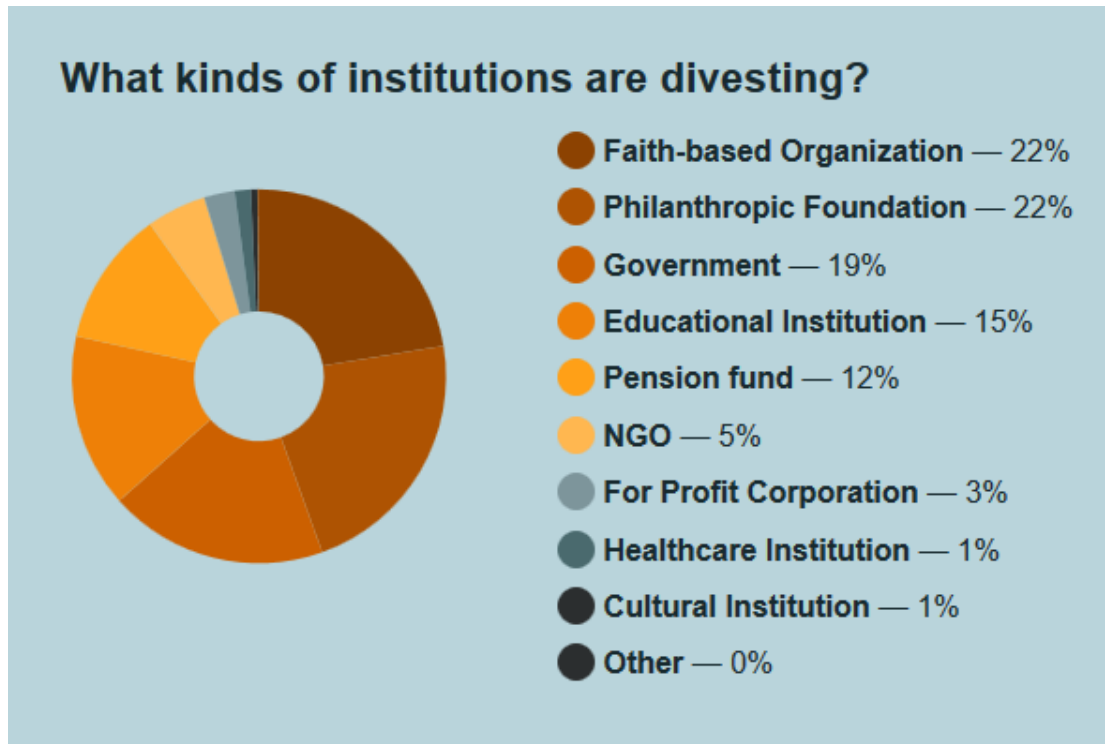
Ierland 2017: parlement besliste om het eerste land te worden dat volledig desinvesteert uit fossiele sector.

#fossilfree: Het beheerde kapitaal van investeerders die besloten tot divestment groeit van 50 miljard dollar in 2014 tot meer dan 5.450 miljard dollar vandaag.

Riskante koolstofbubbel

Het aanhouden van aandelen in de fossiele sector, is in toenemende mate een onverantwoord financieel risico.

Riverside Church NY

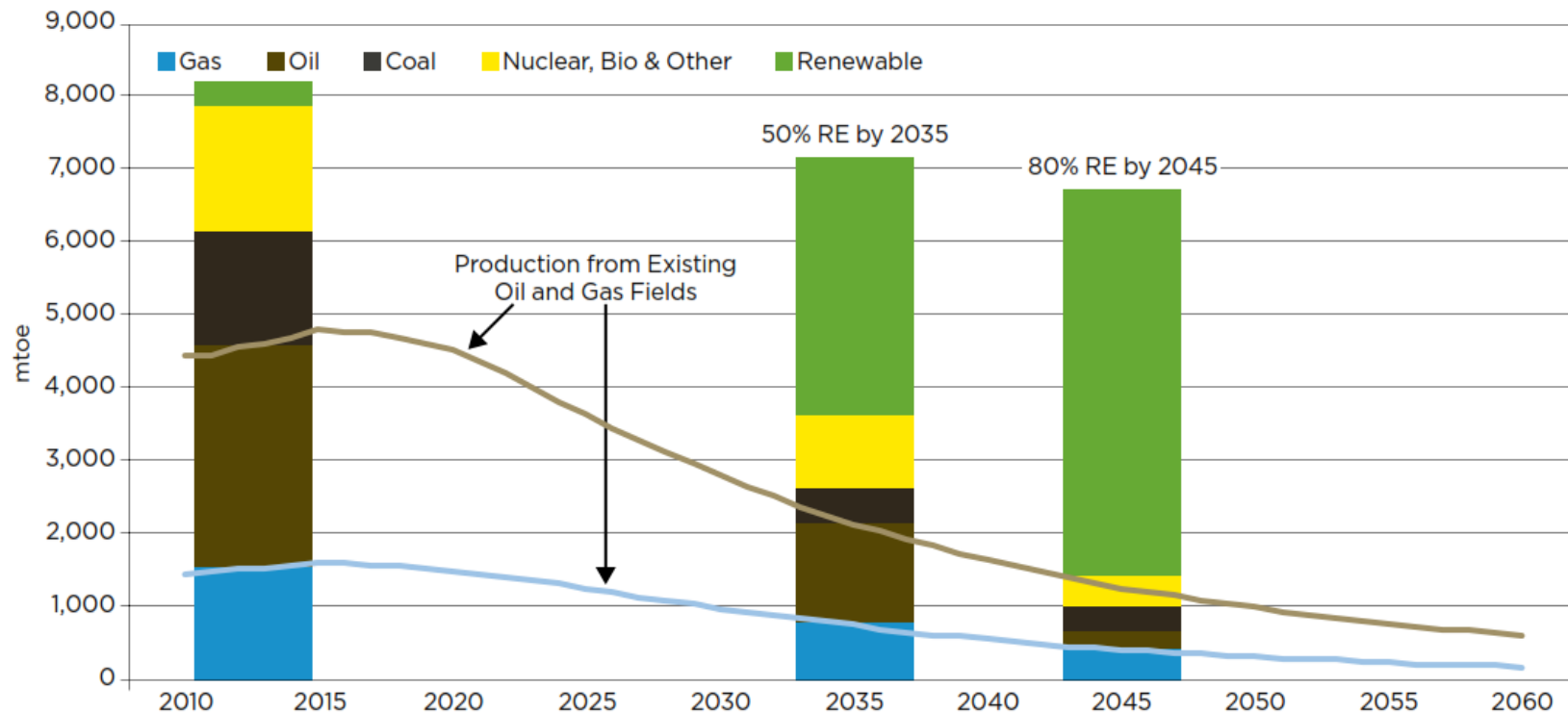
Bron: Fossilfree.org

Investeren
In een koolstofarme toekomst
In een rechtvaardige transitie

Nodige evolutie per energiebron

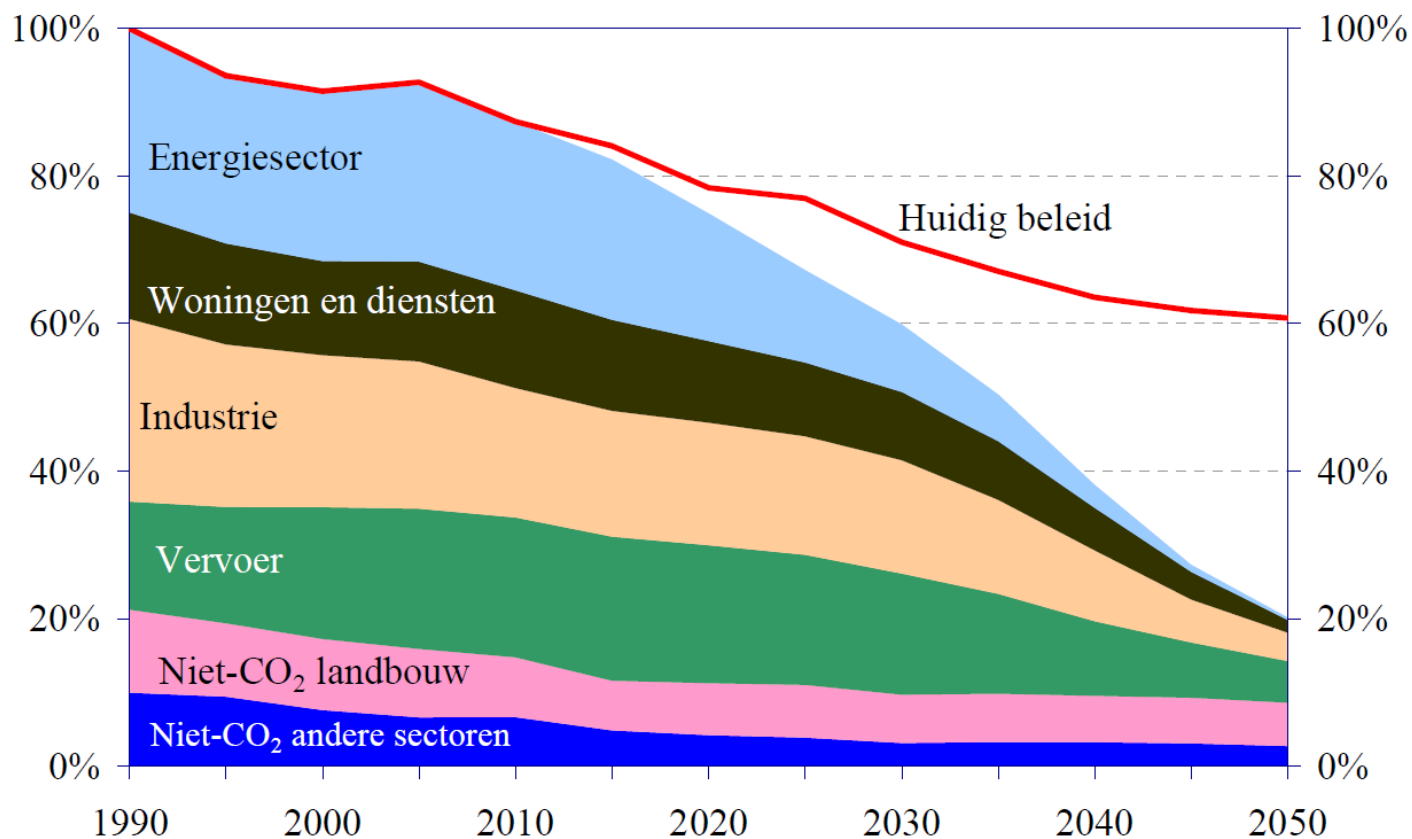
Figure 15: Final Energy Consumption by Source With 50% Renewable Penetration in 2035 and 80% in 2045, Compared to Depletion of Existing Oil and Gas Fields (See Appendix 4)

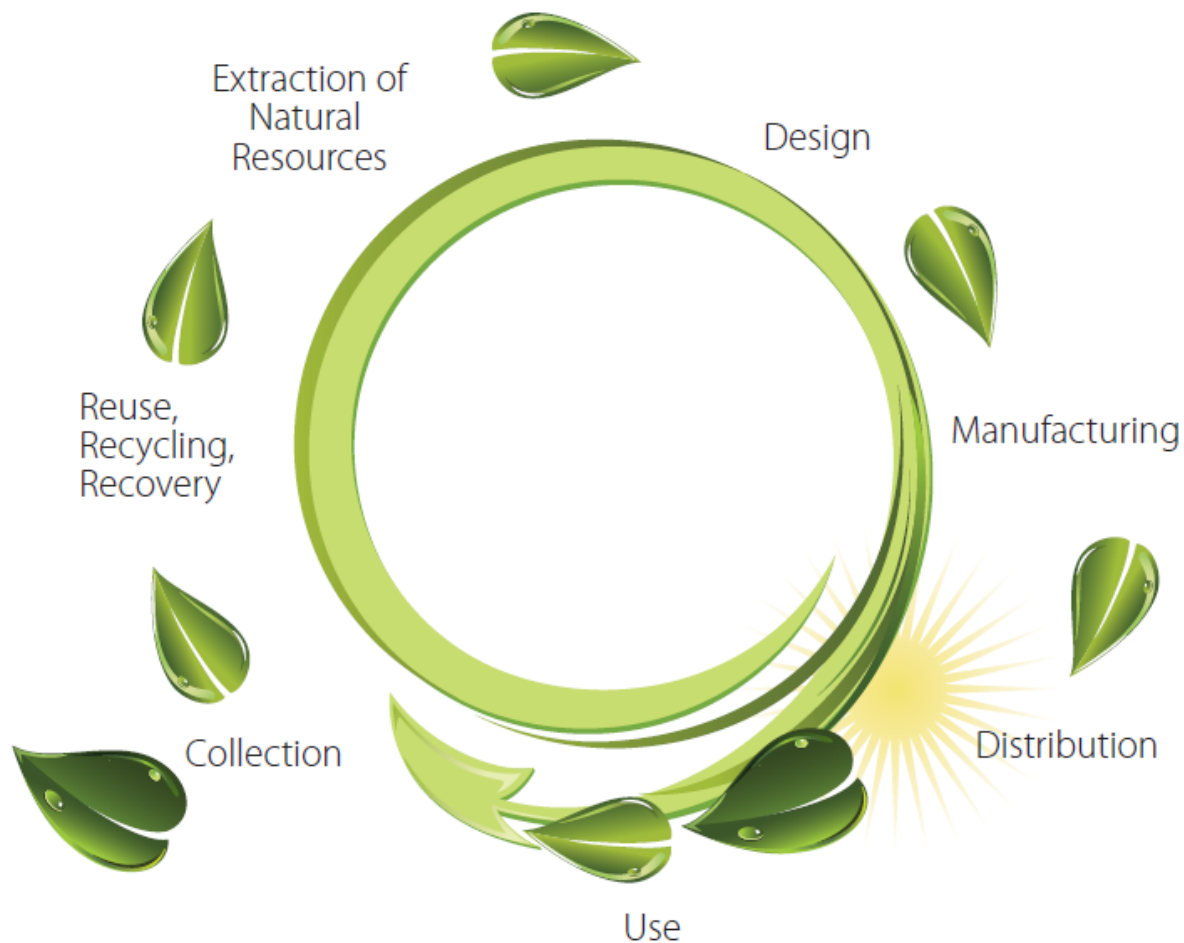
Sources: IEA, Mark Jacobson et al, Rystad Energy, Oil Change International analysis

Wat wil Europa?

Figuur 1: reductiepad naar een reductie van de EU-uitstoot van broeikasgassen met 80% (100% = 1990)

Wat wil Europa?

Life cycle of products

En in het Zuiden?

SDG 7 - Verzeker toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen

- Zowel voor jobs, veiligheid, klimaatverandering, voedselproductie als voor het verhogen van de inkomens is toegang tot energie essentieel.
- Eén op vijf mensen in de wereld heeft geen toegang tot moderne elektriciteit.
- Drie miljard mensen zijn voor koken en verwarming nog steeds afhankelijk van hout, steenkool, houtskool of dierlijk afval.
- Aandeel hernieuwbare energie moet groeien.

Universele toegang tot energie moet samengaan met een rechtvaardige transitie naar een duurzame economie. Daarom:

- Gebaseerd op duurzame vormen (schoon, veilig) van hernieuwbare energie
- In handen van de arme gemeenschappen voor wie de energie bestemd is.

Waarvoor werkt ons geld?

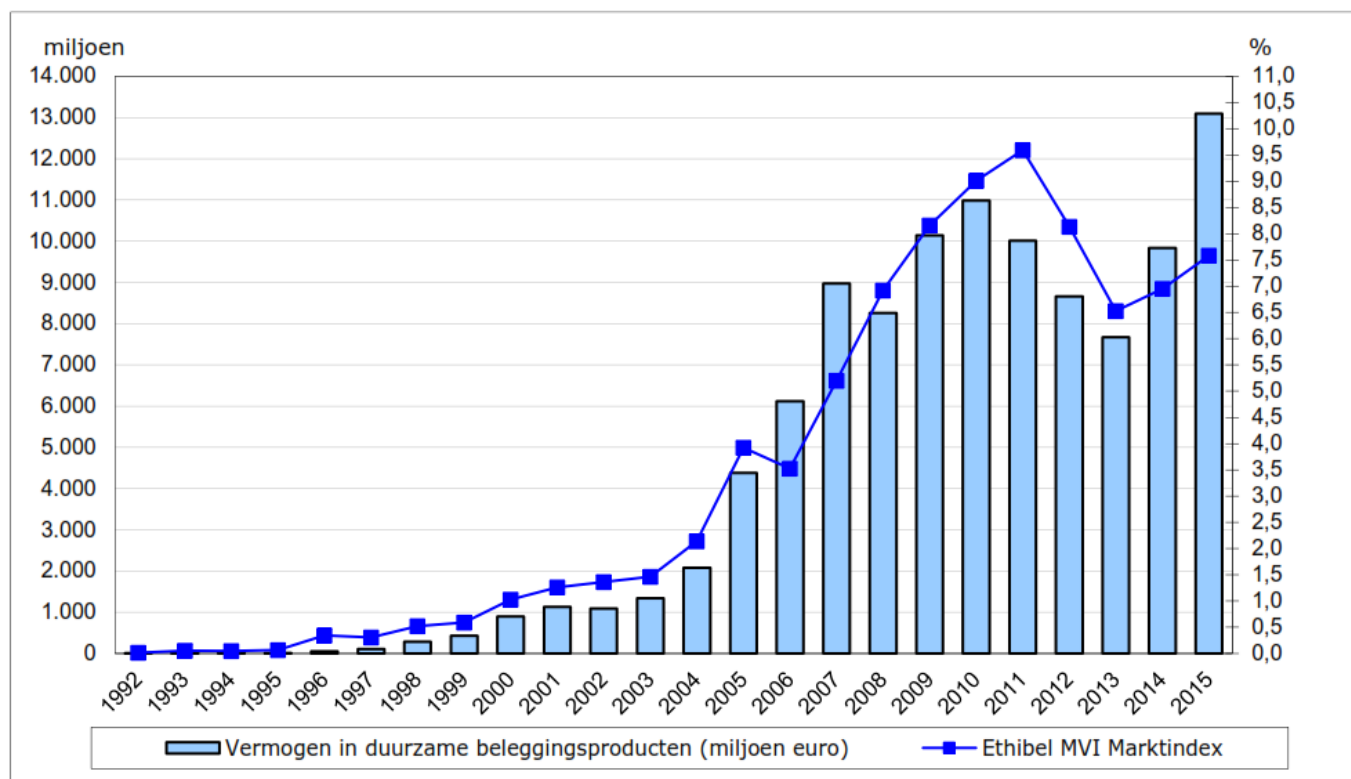
- Is ons investeringsplan ook een klimaatplan?
- Weten we waar ons geld aan het werk is? En waarvoor? En voor wie?
- Houdt het de economie van gisteren in stand?
- Of ondersteunt het de rendabele sectoren van de toekomst?
 - Hernieuwbare energie
 - Een circulaire, koolstofarme economie
 - Een rechtvaardige transitie
 - Met toekomstperspectief voor iedereen, ook in het Zuiden

... om de armoede te bestrijden,
om aan de uitgeslotenen
hun waardigheid terug te geven
en om tegelijk ook voor de natuur te zorgen.
(Laudato Si' 139)

Duurzaam belegd vermogen in België

Figuur 3: Evolutie van het belegd vermogen in duurzame beleggingsproducten absoluut en relatief ten opzichte van het totaal vermogen in ICB's op de Belgische markt (Ethibel MVI-marktindex) (België, 1992-2015)

Bron: Berekeningen Forum ETHIBEL, op basis van gegevens van BEAMA en financiële instellingen

Levendig debat in christelijke wereld

 GLOBAL CATHOLIC CLIMATE MOVEMENT

CAFOD
Just one world

CIDSE
together for global justice

 focsiv
Volontari nel mondo.

 The Global Catholic
Climate Movement

trócaire
Working for a just world.

- Lange traditie in ethisch beleggen. Klimaat is nieuwe pijler
- 2015:
 - Church of England beslist tot divestment
 - Wereldraad van kerken
Divestment is een morele plicht
 - Lutherse wereldfederatie
 - Church of Sweden
- 2016: Global Catholic Climate Movement
 - Stijgend aantal congregaties en organisaties
- 27 jan 2017: conferentie Rome

Christelijke organisaties Vlaanderen

- Oikocredit en Ecokerk roepen op om
 - te beslissen de financiële reserves niet langer te investeren in fossiele energie
 - Om ze te herinvesteren in duurzame ontwikkeling, hernieuwbare energie en de transitie naar een koolstofarme economie.
 - Om de Klimaatcoalitie te steunen in de campagne gericht naar grootbanken (bankroute.be)

Gingen reeds positief in op deze oproep:

- Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede
- Broederlijk Delen
- Welzijnszorg
- Pax Christi Vlaanderen
- Vicariaat Vlaams-Brabant - Mechelen
- Missionarissen van Scheut
- Abdij OLV van Nazareth
- Zusters van Maria
- Salvatorianen
- Zusters van de Bermhertigheid
- Gasthuiszusters Augustinessen van Leuven

